

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3114/2015. (VI. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.183/2014/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján 2014. augusztus 29-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be a részére 2014. július 1-jén kézbesített, a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által meghozott 2.M.183/2014/3. számú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] A megelőző peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó 1974. július 3. napjától 2005. december 31. napjáig betanított munkás, keverőüzemi anyagos, keverőüzemi csoportvezető, gépbeállító lakatos, gépbeállító munkakörben dolgozott. A használt technológia miatt egészségre ártalmas munkahelyen egészségre ártalmas munkát végzett.
- [3] Az indítványozó 2013. június 3. napján a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságánál kérelmet terjesztett elő (előrehozott) öregségi nyugdíj megállapítása iránt, egyúttal kérve a karkedvezményes időkénti elismerést a fenti munkaviszonyával összefüggésben. A kérelmet a nyugdíjbiztosítási igazgatóság elutasította.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság Hatósági Főosztálya az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránt benyújtott keresete folytán eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2.M.183/2014/3. számú ítéletével a keresetet elutasította. Rámutatott, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) perrel érintett időszak szempontjából irányadó,

2011. december 31. napjáig hatályos 8. § (1) bekezdése szerint aki a szervezet fokozott igénybevételével jár, továbbá az egészségre különösen ártalmas munkát végez, korkedvezményben részesül. Utalt arra, hogy korkedvezményre – 2012. december 31. napjáig – a 2006. december 31. napján hatályos rendelkezések szerinti munkakörök (munkahelyek) jogosítanak, és az ekkor hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni az egyes munkakörökre (munkahelyekre) vonatkozó különös számítási szabályokra is [Tny. 8/B. § (2) bekezdés].
- [6] A bíróság utalt arra, hogy a Tny. végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 2006. december 31. napján hatályos rendelkezése szerint a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékét a Kmr. 1. számú melléklete tartalmazza [Kmr. 2. § (1) bekezdés]. A bíróság kiemelte, hogy a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékében felsorolt munkaköri meghatározásokat kiterjesztően értelmezni nem lehet. Az abban használt meghatározástól eltérő megjelölésű munkakört csak akkor lehet korkedvezményre jogosító munkakörnek tekinteni, ha az eltérő megjelölés a jegyzékben felsorolt munkakörnek szűkített meghatározása, vagy az eltérés csak az elnevezésben mutatkozik, maga a munkakör – a munkaköri leírásból megállapíthatóan – a jegyzékben felsorolt munkakörrel azonos [Kmr. 2. § (5) bekezdés a)–b) pont].
- [7] A bíróság döntésének indoklásában hangsúlyozta, hogy nem volt vitatott: az indítványozó által ellátott munkakör nem szerepelt a Kmr. 1. számú mellékletében. Az adott ügyben ezért azt kellett vizsgálni, hogy az egészségre nem vitatottan ártalmas munkakörben végzett munka – a Kmr. 2. § (5) bekezdésben foglaltak szerint – korkedvezményre jogosít-e. Ehhez mérten az adott ügyben a bíróság megállapította – utalással az kialakult egységes ítélkezési gyakorlatra (KGD2007.170., BH2013.315.) –, hogy az indítványozó által végzett munkakör tartalmában nem azonos a Kmr. 1. számú mellékletében írt munkakörökkel, ezért az azokban végzett munka időtartama korkedvezményre jogosító időként nem ismerhető el.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésében és a XIX. cikkében foglalt jogai sérelmét állította.
- [9] Álláspontja szerint a bíróság által alkalmazott jogszabályok mögött meghúzódó jogalkotói szándék „nyilvánvalóan az, hogy meghatározott, az egészséget károsító, veszélyeztető, illetve az egészség fokozott igénybevételével járó munkát végző személyek számára kompenzálja az adott munka végzésével járó ártalmakkal kapcsolatos sérelmeket”. Nézete szerint köztudomású tény, hogy a hazai műanyagiparban folyamatosan az emberi szervezet fokozott

igénybevételével járó körülmények között dolgoztak a munkavállalók, és ezt az eljárt hatóságoknak, valamint a bíróságnak értékelniük kellett volna.

- [10] Az indítványozó a hiánypótlási felhívást követően kifejtette, hogy álláspontja szerint az egészséges és biztonságos munkakörülményekhez való jog (XVII. cikk), továbbá a szociális biztonsághoz való jog (XIX. cikk) célja, hogy megfelelő egzisztenciális védelmet, szociális biztonságot, illetve jóvátételt biztosítson azon munkavállalók számára, akik a szervezet fokozott igénybevételével járó, az egészségre különösen ártalmas munkát végeznek. A jogalkotó ezért teremtett lehetőséget számukra a nyugdíjellátások kapcsán kordedvezmény igénybevételére.
- [11] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztése mellett felülvizsgálati kérelmet is benyújtott. A Kúria a felülvizsgálati kérelem folytán meghozott ítéletével a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.183/2014/3. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai feltételeit vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az indítványozó határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszta határozott kérelmet tartalmaz [Abtv. 30. § (1) bekezdés, 51. § (1) bekezdés, 52. § (1) bekezdés]. Az indítványozó ugyanis egyértelműen megjelölte
- a) azt a törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és amely az indítványozó jogosultságát megalapozza;
 - b) az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét;
 - c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.183/2014/3. számú ítélete);
 - d) az Alaptörvény általa megsértettnek vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés, XIX. cikk];
 - e) az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint
 - f) a kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszta ezért a befogadhatóság formai feltételeinek eleget tesz.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság formai feltételeinek vizsgálatát követően az alkotmányjogi panasz tartalmi követelményeit mérlegelte. Ennek során azt vizsgálta, hogy az indítvány befogadhatóságának tartalmi feltételei

– így az Abtv. 27. §-a és a 29. §-a szerinti feltételek – az adott ügyben fennállnak-e.

- [15] Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] A hivatkozott rendelkezésekhez mérten az adott ügyben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt arra mutat rá, hogy – az Abtv. 27. §-ából is következően – nem tekinthető a bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azzal érvelt: a bíróságnak bizonyítást kellett volna lefolytatnia arra vonatkozóan, hogy az általa ténylegesen végzett munka alapján jogosult-e karkedvezményre, illetve az egészségi ártalmak vonatkozásában a betöltött munkaköre a jogszabályban felsorolt munkakörökkel azonos megítélés alá esik-e. Álláspontja szerint a bíróság határozata meghozatala során a tényállást nem tárta fel kellő körültekintéssel, valamint a bizonyítási eljárás lefolytatását követően a bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, és az alkalmazandó jogszabályokat tévesen értelmezte.
- [19] Az indítványozó ezért – a hivatkozott érvelése értelmében – valójában a bíróság ítéletének felülmérlegelését kívánja elérni. Az Alkotmánybíróság jogköre azonban a fentiek szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3031/2015. (II. 9.) AB végzés, Indokolás [17]]. Nem rendelkezik hatáskörrel az Alkotmánybíróság arra sem, hogy a bíróság felülbírálati jogköréhez tartozó – szakjogi – kérdésekben állást foglaljon [elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6];

3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]].
[20] A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. június 8.

Dr. Stumpf István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1527/2014.

